

Sygn. akt III AUa 328/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Bogdan Świerk (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2013 r. w Lublinie

sprawy Z. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 5 lutego 2013 r. sygn. akt VI U 1352/12

oddala apelację.

III AUa 328/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił Z. C. prawa do emerytury. Organ rentowy przyjął, że ubezpieczony nie spełnił wszystkich ustawowych przesłanek prawa do tego świadczenia ponieważ nie udowodnił posiadania przynajmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. W ocenie organu rentowego ubezpieczony ma 14 lat 2 miesiące i 6 dni tak kwalifikowanego zatrudnienia. Do czasu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył Z. C. zatrudnienia jakie wykonywał w Spółdzielni Kółek Rolniczych w J. w okresie od dnia 2 listopada 1981 r. do dnia 24 listopada 1987 r.

W odwołaniu od tej decyzji, kwestionując jej prawidłowość Z. C. nie zgodził się z odmową zakwalifikowania jego pracy w okresie od 2 listopada 1981 r. do 24 listopada 1987 r. jako zatrudnienia w szczególnych warunkach. Według ubezpieczonego pracował on wtedy jako magazynier. Przyjmował i wydawał środki ochrony roślin, paliwa i smary

oraz części zamiennie. Te warunki pracy uzasadniały przyjęcie, że było to zatrudnienie wykonywane w szczególnych warunkach.

Po jego rozpoznaniu Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 5 lutego 2013 r. oddalił odwołanie Z. C.. Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na poniższych ustaleniach faktycznych oraz ich ocenie prawnej: w dniu 4 września 2012 r. Z. C. wystąpił do pozwanego organu rentowego z wnioskiem o emeryturę. Organ ten uznał, że wnioskodawca spełnia ustawowe przesłanki prawa do tego świadczenia za wyjątkiem jednej; posiadania przynajmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. W ocenie organu rentowego wnioskodawca dysponuje tylko 14 latami 2 miesiącami i 6 dniami takiego zatrudnienia. W Spółdzielni Kółek Rolniczych w J. Z. C. był zatrudniony na stanowisku starszego specjalisty do spraw gospodarki materiałowej i magazynowej. W spółdzielni były dwa magazyny. W jednym znajdowały się środki ochrony roślin i części zamiennie do samochodów, kombajnów i ciągników. W drugim paliwo składowane w dwóch beczkach po 2000 l każda. Poza paliwem były tam także oleje i smary. W odrębnym pomieszczeniu znajdowała się także akumulatorownia w której odbywała się regeneracja akumulatorów. Czynności te wykonywali mechanicy albo także wnioskodawca. Poza wydawaniem i przyjmowaniem towarów wnioskodawca prowadził także dokumentację z tym związaną, w tym konsultował z zaopatrzeniowcem rodzaj i ilości potrzebnych towarów. Prace biurowe razem z wydawaniem części zamiennych zajmowały wnioskodawcy w około 4 godzin dziennie. Paliwo było dostarczane średnio co dwa – trzy tygodnie, a dostawy części zamiennych raz lub dwa razy w miesiącu. Pracodawca wnioskodawcy wydał mu świadectwo pracy w szczególnych warunkach wskazując w nim, że wykonywał on prace wymienione w dziale IV poz. 40 zarządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 30 kwietnia 1984 r. Wnioskodawca był jedynym pracownikiem w magazynie i z tej przyczyny nie mógł stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywać jedynie prace załadunkowe i wyładunkowe dotyczące wyrobów pylistych i toksycznych. Dlatego omawianego okresu zatrudnienia nie można było, w ocenie Sądu Okręgowego, zaliczyć wnioskodawcy jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Stąd jego odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł Z. C. wnosząc o jego zmianę przez ustalenie mu prawa do emerytury, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy, jak należy wnioskować, sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego – przepisu art. 32 ust.1 i ust. 2 – jak należy wnioskować – ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez wadliwe ustalenie, że w okresie czasu od dnia 2 listopada 1981 r. do dnia 24 listopada 1987 r. nie wykonywał on pracy w szczególnych warunkach. Według apelującego w tym czasie codziennie zajmował się on dystrybucją paliwa płynnego. W spółdzielni kółek rolniczych było 30 ciągników, 3 samochody ciężarowe, 3 dostawcze, 2 kombajny, 2 koparki i sypiacz. Pracodawca apelującego uznał, że wykonywał on prace w szczególnych warunkach wydając mu stosowne świadectwo.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje: w chwili obecnej spornym między stronami pozostała ocena charakteru prawnego zatrudnienia wnioskodawcy jakie wykonywał on w Spółdzielni Kółek Rolniczych w J.. Przyjęcie, że była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, oznaczałoby konieczność uwzględnienia apelacji Z. C.. Ustalenie przeciwne implikuje konieczność oddalenia jego apelacji. Przypomnieć należy, że prawo do każdego świadczenia z ubezpieczeń społecznych powstaje po spełnieniu wszystkich jego ustawowych przesłanek wskazanych w akcie normatywnym dotyczącym konkretnego świadczenia. W przypadku emerytury o którą ubiega się Z. C. warunkiem koniecznym do powstania prawa do emerytury jest wymóg posiadania przez niego przynajmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jest faktem bezspornym, że pozostałe przesłanki prawa do emerytury wnioskodawca spełnił. Pracą w warunkach szczególnych nie jest tylko praca świadczona w niekorzystnym środowisku, a więc na przykład w zapyleniu czy w wysokiej temperaturze lub wilgotności. Musi być ona także wymieniona w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Taka regulacja oznacza, że praca świadczona w trudnych warunkach ale nie wymieniona w tymże wykazie, nie może być kwalifikowana jako wykonywana w szczególnych warunkach. Uprawnienia do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym nie

daje tylko praca bezspornie wykonywana w szczególnych warunkach ale musi być ona jeszcze wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wykładnia przepisów dotyczących emerytury w obniżonym wieku emerytalnym musi być ścisła jako, że wyjątku w postaci tak zwanej wcześniejszej emerytury nie można interpretować w sposób rozszerzający. W orzecznictwie sądowym ukształtowany jest pogląd, że wyodrębnienie prac w wykazie A ma charakter stanowiskowo – branżowy (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 czerwca 2008 r. I UK 381/07 – LEX 494112, z dnia 16 czerwca 2009 r. I UK 24/09 – LEX 518067, z dnia 1 czerwca 2010 r. I UK 21/10 – LEX 619638, z dnia 19 marca 2012 r. II UK 166/11 – LEX 1171002, czy z dnia 12 kwietnia 2013 r. III UK 102/12 – dotychczas niepublikowany). Taki sposób kwalifikacji prac wykonywanych w szczególnych warunkach przez przypisanie ich przynależności określonym branżom nie jest przypadkowy ale wynika z woli ustawodawcy oceniającego uciążliwość tych prac i ich szkodliwość dla zdrowia. W uzasadnieniu do wyroku z dnia 16 czerwca 2009 r. – cytowanego wyżej, Sąd Najwyższy wskazał, że sformułowanie „w energetyce” ,zawarte w dziale II wykazu A, odnosi się tylko do prac szkodliwych w energetyce a nie do wszystkich robót i eksploatacji urządzeń elektrycznych. Dopiero w kontekście powyższych regulacji ustawowych należy ocenić ich spełnienie przez Z. C. w czasie jego pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych. W oczywisty sposób ubezpieczony nie spełnił wskazywanych wyżej wymogów i stosowne ustalenie Sądu Okręgowego o braku w jego sytuacji spełnienia przesłanki posiadania przynajmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych jest trafne. Spółdzielnia Kółek Rolniczych w J. przynależała do branży rolniczej. W dziale X wykazu A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów – wyżej wskazanego są wymienione prace w rolnictwie i przemyśle rolno spożywczym które są kwalifikowane jako wykonywane w szczególnych warunkach. Nie ma wśród nich czynności pracowniczych wnioskodawcy. Czynności tych nie można także znaleźć wśród prac wskazywanych w dziale XIV tego wykazu zawierającego katalog prac różnych ale uznanych przez ustawodawcę za wykonywane w szczególnych warunkach. Rozporządzenie Rady Ministrów i stanowiący jego część wykaz A, ma zasadnicze znaczenie jako źródło prawa dla rozstrzygnięcia o roszczeniu apelującego. Takim źródłem nie są natomiast zarządzenia resortowe, w tym także Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z którego skarżący próbuje wywieść swoje uprawnienie. Zarządzenia te zachowały znaczenie jedynie jako akty uściślające. Już zatem tylko z tej przyczyny omawianego okresu pracy apelującego nie można mu zaliczyć do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Ponadto trafne jest ustalenie Sądu Okręgowego, że wnioskodawca w czasie swojego czasu pracy nie zajmował się tylko środkami ochrony roślin oraz paliwami. Gdyby nawet przyjąć, że była to praca wykonywana w szczególnych warunkach to nie była ona świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Te dwa ostatnie wymogi, jak to wskazano wyżej, także są niezbędne do nabycia uprawnień do emerytury której jedną z przesłanek jest praca w szczególnych warunkach.

Wystawienie wnioskodawcy przez Spółdzielnię Kółek Rolniczych świadectwa pracy w warunkach szczególnych nie jest żadnym argumentem za tym, że takie zatrudnienie on wykonywał. Powyższe świadectwo jest tylko dokumentem prywatnym, z którego jedynie wynika, że według spółdzielni była to praca w warunkach szczególnych. Nie jest ono – to świadectwo, dokumentem urzędowym stwierdzającym fakt świadczenia takiej pracy.

W tej sytuacji wszystkie twierdzenia skarżącego są chybione co powoduje, że jego apelacji należało odmówić słuszności. Jako oczywiście bezzasadna apelacja ta podlegała więc oddaleniu.

Z tych zatem względów i z mocy art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.